

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Säilävaara, Jenny

Title: Imetystä koskevat odotukset luovat paineita äideille

Year: 2021

Version: Published version

Copyright: © Perheyhteiskunta, 2021

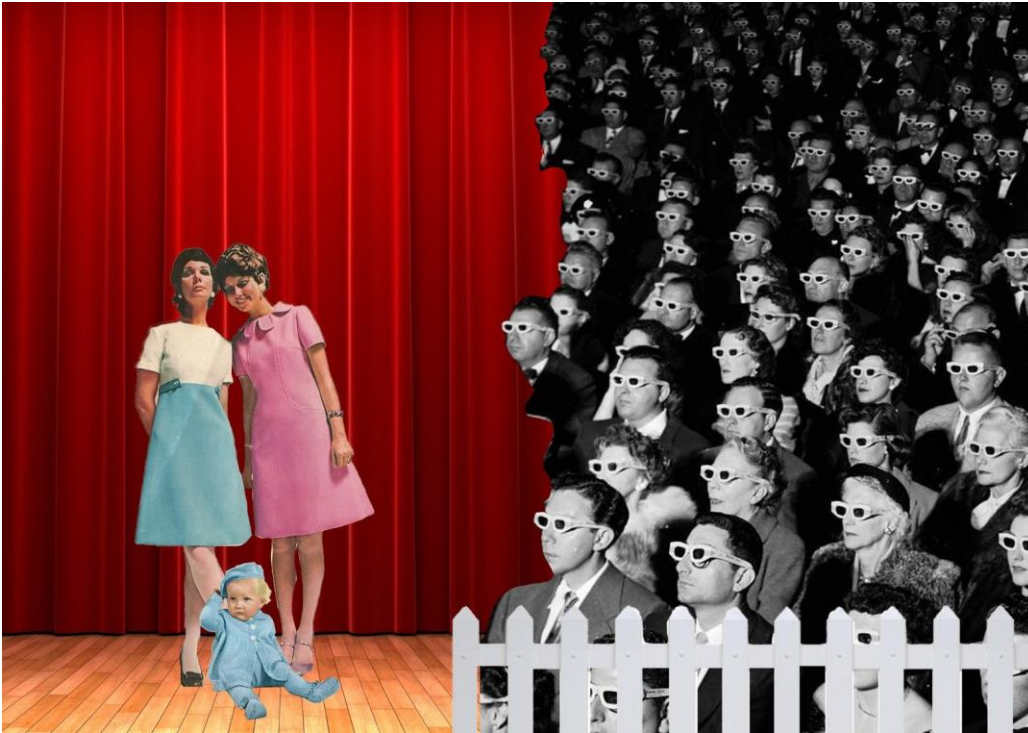
Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Säilävaara, J. (2021, 9.4.2021). Imetystä koskevat odotukset luovat paineita äideille. Perheyhteiskunta-blogi. <https://www.perheyhteiskunta.fi/2021/04/09/imetysta-koskevat-odotukset-luovat-paineita-aideille/>

Imetystä koskevat odotukset luovat paineita äideille

Kuva: Perheyhteiskunta.fi / Janita Vilkmán

Imetys on asia, jota monet äidit ja vanhemmat joutuvat miettimään. Onnistuuko imetys? Entä jos ei halua imettää? Mikä on mahdollisen puolison rooli, jos äiti keskittyy imettämiseen? Myös ulkopuoliset suhtautuvat imetykseen usein ristiriitaisesti: Korvikeruokinnasta voi saada arvostelevia kommentteja, mutta imetystä voidaan pitää 'liian julkisena' tai se voi kestää 'liian pitkään'.

Useimmat vanhemmat haluavat lapselleen parasta. He toivovat, että voivat toiminnallaan turvata lapsen kasvun ja kehityksen. Imetys yhdistetään usein 'hyvään äitiyteen'.

Samalla imetys on kuitenkin hyvin normitettua: sen pitäisi tapahtua mieluiten kotona, pienen vauvan kanssa ja loppua, kun lapsi täyttää vuoden. Sitä ei pidä tuoda julkiseen tilaan, tai jos tuodaan, niin 'se tulisi tehdä hienovaraisesti ja huomaamattomasti (1).

Suomalaisäitejä kannustetaan imetykseen, mutta aina imettäminen tai imetyksestä pidättäytyminen ei ole äidin oma valinta. Imetyksen onnistumiseen liittyy monia tekijöitä, kuten esimerkiksi äidin terveydentila tai sosioekonominen asema. Äitejä ei pitäisi tästä syylittää.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos asetti uusimassa imetyksen edistämisen [toimintaohjelmassaan](#) tavoitteeksi nostaa Suomi imetyksen mallimaaksi. Pohdin tässä tekstissä imetykseen ja sen keston kohdistuvia ristiriitaisia odotuksia tammikuussa 2021 julkaistun [väitöskirjani](#) pohjalta. Tutkin yli vauvaiän jatkuvaa imetystä äitien kokemusten ja mediatekstien avulla.

'Liian pitkä' imetys

Tutkimukseni pitkään imettäneet äidit nostivat usein esiin sen, miten esimerkiksi sukulaiset tai tuttavat kommentoivat imetystä. Yli vuoden imettäneille äideille saatettiin sanoa suoraan tai vihjaillen, että imetys olisi syytä jo lopettaa tai sitten asia kerrottiin suoraan lapselle. Myös terveydenhuollossa oltiin melko usein sitä mieltä, että imetyksen voisi jo lopettaa.

Tällä hetkellä imetystilastot kerätään vuoden ikään asti, joten meillä ei ole tarkkaa tietoa siitä, miten paljon tai pitkään suomalaislapsia imetetään. Katseeni kiinnittyi tämän asian tiimoilta myös Ylen [korvikeruokintaa käsittelevän jutun](#) keskustelupalstaan, jossa yksi keskustelija kertoi salanneensa neuvolassa sen, että imetys oli jo loppunut, jotta pääsi tilanteessa helpommalla. Tutkimukseni äideistä osa toimi samoin: he kertoivat imetyksen jatkuessa pitkään, että imetys oli loppunut tai he eivät itse ottaneet sen jatkumista puheeksi ja pyrkivät näin välttymään kysymyksiltä neuvolassa.

Tutkijana olen kiinnostunut niistä samankaltaisuuksista, joita korvikeruokintaan ja pitkään jatkuvaan imetykseen liittyy. Oman aineistoni ja Ylen jutun perusteella äidit pelkäävät ulkopuolisten vahvoja mielipiteitä imetyksestä ja tämä voi vaikuttaa äitien käyttäytymiseen. Pulloruokinnasta tai toisaalta isomman lapsen imetyksestä voi tulla asia, joka pakottaa äidin jäämään kotiin. Pitkään jatkuva imetys voi siis tuottaa samanlaista häpeää kuin korvikeruokinta (2).

Pitkäkestoinen imetys sitoo äidin lapseen. Toisin kuin monet luulevat, esimerkiksi kaksivuotiaista lasta ei useinkaan enää imetetä useita kertoja päivässä. Näin äidit voivat liikkua vapaammin kuin vauvan kanssa. Omaan tutkimukseeni osallistuneet äidit kuvasivat silti kokevansa välillä väsymystä jatkuvaan saatavilla olemiseen (3), kuten myös kansainvälisissä tutkimuksissa on havaittu (4).

Korvikeruokinta saattaa helpottaa (ruokinta)vastuun jakamista tasaisemmin vanhempien välillä. Ylipäänsä vanhempien työnjako ei kuitenkaan vaikuta ihanteelliselta, sillä 88 prosenttia [Tasa-arvobarometrin](#) vastaajista oli sitä mieltä, että miesten pitäisi osallistua enemmän lastensa hoitoon.

Omanlaisia äitejä imetyksen mallimaassa

Mikä sitten tekisi Suomesta imetyksen mallimaan? Meillä on jo nyt toimiva neuvolajärjestelmä, josta äidit saavat apua ja neuvoja. Meillä on myös aktiivisesti toimiva [Imetyksen tuki ry](#), joka auttaa imetyksen pulmatilanteissa.

Väitöstutkimukseni yksi lähtökohta oli olla emansipatorinen eli äitejä voimauttava. Halusin tuoda keskusteluun pitkään imettäneiden äitien kokemuksia ja asiallista tietoa pitkäkestoisesta imetyksestä.

Kuka tekisi tutkimuksen korvikeäideistä ja voimauttaisi heitä? Voisiko olla niin, että kuluvan vuosikymmenen aikana äidit viimein vapautuisivat velvollisuudesta perustella lapsensa ruokintaa? Onko meillä todella tarvetta jakaa äitejä hyviin ja ei-niin-hyviin? Tutkijana toivon äideille sekä tukea että lisää tutkittua tietoa tuomaan turvaa omiin vanhemmuuden valintoihin – niihin, joihin he voivat vaikuttaa.

Tämän lisäksi toivon muutosta imetystä ja äitejä koskeviin asenteisiin. Toivotetaan imettävät ja pulloruokkivat äidit tervetulleeksi julkisiin tiloihin. Annetaan äitien ja perheiden tehdä heitä koskevia päätöksiä rauhassa, ilman turhaa kommentointia ja neuvoja. Monenlaiset perheet ja imetystarinat voisivat olla enemmän esillä myös mediassa. Vauvojen ja lasten ruokintaan suhtautuminen arkisena tekemisenä olisi askel oikeaan suuntaan.

1. Säilävaara, Jenny. 2016. Imettämässä kaapissa? Pitkään imettäneet äidit ja normatiiviset tilat. *Sukupuolentutkimus*, 29:2, 7–20.
2. Taylor, Erin N., ja Lora Ebert Wallace. 2012. For Shame: Feminism, Breastfeeding Advocacy, and Maternal Guilt. *Hypatia* 27:1, 76–98.
3. Säilävaara, Jenny. 2020. Long-Term Breastfeeding: The Embodied Experiences of Finnish Mothers. *NORA - Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 28:1, 43–55.
4. Dowling, Sally & David Pontin. 2017. Using liminality to understand mothers' experiences of long-term breastfeeding: 'Betwixt and between', and 'matter out of place'. *Health* 21:1, 57–75.

Sometiivistys:

Twitter: Liian pitkää ja liian lyhyttä imetystä paheksutaan. Onko Suomi imetyksen mallimaa, kuten THL tavoitteeseen kertoo? Jenny Säilävaara pohtii imetystä.

Facebook: Liian pitkää ja liian lyhyttä imetystä paheksutaan usein. Onko Suomi imetyksen mallimaa, kuten THL tavoitteeseen kertoo? Sukupuolentutkija Jenny Säilävaara pohtii eroja ja yhtäläisyyksiä pitkän imetyksen ja korvikeruokinnan tuottamissa tilanteissa ja tunteissa.

Kirjoittajaesittely: YTT Jenny Säilävaaran sukupuolentutkimuksen väitöskirja [Pitkään imettäneet äidit. Tutkimus äitien fyysisestä, sosiaalisesta ja emotionaalisesta tilasta](#) tarkastettiin Jyväskylän yliopistossa 29.1.2021. Hän työskentelee Jyväskylän yliopistossa projektitutkijana.

Hakusanat: imetys, Jenny Säilävaara, korvikeruokinta, pitkäkestoinen imetys, äitiys

Asiasanat (eli blogissa näkyvät 'luokat', joihin kirjoitus kuuluu): lapset, lapsiperheellistyminen, vanhemmuus, äitiys